

Projekt

z dnia 24 czerwca 2022 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU W NYSIE**

z dnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia do realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc
w rodzinie**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 528) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) Rada Powiatu w Nysie uchwała,co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie pn. „To nie góry pokonujemy lecz nas samych” stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie.

§ 3. Uchyla się Uchwałę Nr IX/85/07 Rady Powiatu w Nysie z dnia 28 września 2007 r. w sprawie uchwalenia programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie „To nie górze pokonujemy lecz samych siebie”.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. RADCA PRAWNY Katarzyna Muszyńska

Załącznik do uchwały Nr

Rady Powiatu w Nysie

z dnia 2022 r.

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie

pn. „To nie góry pokonujemy lecz nas samych”

I. Założenia programowe

1. Założenia do tworzenia niniejszego programu opierają się na aktualnym stanie wiedzy na temat przemocy domowej i zawierają stwierdzenia:

- przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy,
- przemoc domowa jest tolerowana i wzmocniana przez postawy i poglądy wielu ludzi, często zakorzeniona jest we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie,
- przemoc domowa jest szkodliwym i raniącym nadużywaniem siły i władzy oraz dążeniem do kontrolowania współmałżonki/współmałżonka, partnerki/partnera, dziecka lub sytuacji rodzinnej,
- można nauczyć się nie stosowania przemocy, nigdy nie należy godzić się na przemoc i rezygnować z jej powstrzymania,
- stosowanie przemocy w żadnym przypadku nie może być usprawiedliwiane stwierdzeniem, że było skutkiem prowokacji ze strony ofiary,
- korzenie przemocy domowej tkwią w stereotypach kulturowych i obyczajowych dotyczących płci, rasy, orientacji seksualnej, które usprawiedliwiają dyskryminację jednostek i grup społecznych,
- stosowanie przemocy domowej jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

2. Program korekcyjno-edukacyjny opiera się na podejściu integracyjnym, tzn. łączącym wybrane elementy tradycyjnych modeli (The Duluth Model, Dialog motywujący, Rodzina, Terapia Skoncentrowana na Rozwiązaniach) do których należą:

- edukacja na temat kulturowo-obyczajowych zjawisk wspierających i przeciwstawiających się przemocy oraz konfrontowanie ze stereotypami promującymi przemoc,
- promocja wartości i idei wspierających godność osoby, dobro rodziny, równość płci oraz prawa kobiet i dzieci, a także odpowiedzialność za osobiste decyzje i gotowość ochrony słabszych,
- stosowanie procedur behawioralno-poznawczych w celu korygowania postaw i zachowań związanych z przemocą,
- uczenie umiejętności konstruktywnej komunikacji interpersonalnej oraz samokontroli.

II. Cele i zawartość programu

1. Cele programu

Głównym celem realizacji programu jest powstrzymanie sprawców od stosowania przemocy wobec osób bliskich.

Program edukacyjno-korekcyjny ma za zadanie:

- uświadomienie uczestnikom patologii ich zachowania wobec osób pokrzywdzonych i skutki stosowania przemocy,
- zmianę sposobu myślenia i zachowań destrukcyjnych osób stosujących przemoc w rodzinie.

2. Zawartość programu

1) Edukacja – uczestnicy programu nabywają wiedzę, która pomaga im zrozumieć:

- dynamikę przemocy w kontekście procesów uczenia się społeczno-kulturowego,
- problem potrzeby władzy i kontroli wobec innych osób,
- specyfikę zaburzeń spowodowanych różnego rodzaju uzależnieniami,
- wpływ przemocy domowej na psychikę dziecka,

2) Ćwiczenia korekcyjne – praktyczne zajęcia umożliwiające:

- zmianę systemu przekonań i postaw osobistych uczestników programu,
- zmianę behawioralno-poznawczą - sposobu reagowania i zachowania uczestników względem osób bliskich.

3. Zakres merytoryczny programu

Realizacja każdego tematu zawiera trzy elementy: edukacyjno-poznawczy, autodiagnostyczny, wprowadzanie i ćwiczenie zmian (rozwijanie umiejętności służących zaprzestaniu krzywdzenia innych oraz uczeniu się nowych umiejętności – praca na zasobach). Edukacja oznacza wyjaśnianie, wprowadzanie nowych treści lub rozwijanie wiedzy uczestników na temat przemocy. Służą temu: wykłady, mini-wykłady lub interpretacje zachowań opisywanych przez osoby stosujące przemoc w rodzinie. Autodiagnoza zawiera takie działania, które pozwalają uczestnikom na identyfikację własnych zachowań przemocowych na podstawie treści edukacyjno-poznawczych. Wprowadzanie i ćwiczenie zmian odnosi się do tworzenia okazji odkrywania przez osoby stosujące przemoc w rodzinie własnych możliwości powstrzymywania zachowań agresywnych, zmiany tych zachowań oraz uczenia się nowych zachowań lub strategii działania.

III. Realizacja programu

1. Sposób realizacji programu

Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy domowej realizowany będzie:

-w otwartych rotacyjnych cyklach obejmujących 60 godzin sesji indywidualnych i grupowych, w tym możliwe są sesje maratonowe oraz treningi zastępowania agresji.

- w zakładzie karnym, w grupie 15 osobowej. Sesje indywidualne 2 godziny i 60 godzin zajęć grupowych.

Formy realizacji:

- a) sesje indywidualne, w tym również przy użyciu systemów teleinformatycznych;
- b) sesje grupowe, w tym również przy użyciu systemów teleinformatycznych;
- c) sesje maratonowe, których celem jest trenowanie umiejętności psychospołecznych, w tym również przy użyciu systemów teleinformatycznych;
- d) treningi zastępowania agresji maksymalnie 10 godzinne sesje których celem jest trenowanie umiejętności zastępowania agresji, w tym również przy użyciu systemów teleinformatycznych;
- e) Konsultacje dla bliskich osób stosujących przemoc w ramach monitoringu, w tym również przy użyciu systemów teleinformatycznych;

2. Nabór i selekcja uczestników programu

1. Osobami biorącymi udział w programie mogą być:

Uczestnikami programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie, zwanego dalej programem, mogą być osoby kierowane przez sądy, kuratorów sądowych, zespoły interdyscyplinarne i grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, terapeutów uzależnień, psychologów, psychoterapeutów, prokuraturę, policję, straż gminną (miejską) oraz przez każdego profesjonalistę, który zdiagnozuję stosowanie przemocy przez daną osobę. Uczestnikami programu mogą być także osoby, które zostały zmotywowane do uczestnictwa w tych programach przez rodzinę lub osobiste rozpoznanie problemu.

2. Osoby wymagające szczególnej diagnozy:

a) Do programu nie mogą być kwalifikowane osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz neurologicznymi, np. zaburzenia psychoorganiczne, bez wcześniejszej konsultacji psychiatrycznej czy neurologicznej. Osoby te mogą być uczestnikami programu, jeżeli psychiatra lub neurolog nie zgłosi przeciwwskazań.

b) Osoby uzależnione od środków psychoaktywnych lub zachowań mogą uczestniczyć w programie po przejściu podstawowego programu leczenia odwykowego lub w trakcie takiego leczenia – za zgodą terapeuty uzależnień.

3. Rodzaje grup osób stosujących przemoc w rodzinie:

3.1. Wiek osób stosujących przemoc w rodzinie. W zależności od wieku, osoby stosujące przemoc w rodzinie możemy podzielić na dwie grupy, dla których będzie organizowana pomoc:

- I grupa to osoby stosujące przemoc w rodzinie w wieku do 18 lat. Dla uznania, że dana osoba stosuje przemoc, niezbędne jest wykazanie jej uprzywilejowanej pozycji w środowisku rodzinnym oraz nierównowagi sił pomiędzy tą osobą a pozostałymi członkami rodziny. Co do zasady osoba nieletnia jest w pozycji zależnej w systemie rodzinnym. Tym samym z tej pozycji nie może stosować zachowań przemocowych, a jedynie zachowania agresywne. Ważne jest więc rozpoznanie czy osoba nieletnia faktycznie zajmuje uprzywilejowaną pozycję, która jej umożliwia sprawowanie władzy i kontroli nad członkami rodziny. Tylko w takim przypadku można przypisać jej sprawstwo przemocy i w konsekwencji zaproponować udział w stosownych oddziaływaniach. Konieczne jest, aby dla tych osób były organizowane grupy odrębnie od osób powyżej 18 roku życia.

- II grupa to osoby powyżej 18 lat, które winny być kierowane do programu korekcyjno-edukacyjnego. Z uwagi na fakt, że odpowiedzialności karnej w polskim prawie karnym podlegają osoby, które ukończyły 17 lat, w przypadku skazania za przestępstwo przemocy w rodzinie prawomocnym wyrokiem karnym osoby nieletniej, może ona również zostać skierowana do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym.

3.2. Płeć osób stosujących przemoc w rodzinie. Drugim kryterium podziału osób stosujących przemoc w rodzinie jest płeć i w związku z tym należy rozróżnić dwie grupy osób stosujących przemoc w rodzinie, dla których będzie organizowana pomoc: kobiety i mężczyźni. Zorganizowane mogą być grupy żeńskie i męskie.

3.3. Rodzaj dokonywanej przemoc. Trzecim kryterium podziału grup osób stosujących przemoc w rodzinie jest rodzaj dokonywanej przemocy. W związku z tym kryterium możemy wyróżnić trzy grupy osób stosujących przemoc w rodzinie, dla których konieczne jest zorganizowanie specyficznego rodzaju pomocy:

- I grupę osób stosujących przemoc w rodzinie stanowią osoby zdiagnozowane jako osoby stosujące przemoc: fizyczną, emocjonalną, ekonomiczną lub seksualną wobec bliskiej osoby dorosłej.

- II grupa osób stosujących przemoc w rodzinie to osoby stosujące przemoc seksualną wobec dzieci. Osoby te wymagają szczególnej diagnozy pozwalającej określić typ pedofilii: regresyjny czy fiksacyjny oraz rodzaj parafilii (w tym kazirodztwo). Ten typ diagnozy niezbędny jest do opracowania dalszego trybu postępowania. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc seksualną wobec nieletnich członków rodziny, mogą być prowadzone wyłącznie przez osoby posiadające wiedzę, doświadczenie i kwalifikacje pozwalające na prowadzenie oddziaływań terapeutycznych wobec osób z zaburzeniami preferencji seksualnych.

- III grupę osób stosujących przemoc w rodzinie stanowią rodzice, którzy stosują przemoc wobec dzieci, w tym przemoc emocjonalną, fizyczną i zaniedbanie. Rodzice stosujący przemoc seksualną wobec dzieci zaliczani są do grupy II.

Preferowane są oddziaływania korekcyjno-edukacyjne realizowane w formie zajęć grupowych, jednak dla osób z każdej grupy, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, dopuszczalne jest organizowanie programów w formie współpracy indywidualnej. Oddziaływania indywidualne mogą również stanowić uzupełnienie oddziaływań grupowych.

4. Reguły uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym

Warunkiem przystąpienia do uczestnictwa w programie jest zawarcie kontraktu, które następuje po okresie konsultacyjno-diagnostycznym.

Kontrakt, o którym mowa powyżej, powinien zawierać:

1. Zobowiązanie się uczestnika do zachowania zgodnego z zasadami współżycia społecznego, w tym powstrzymania się od stosowania przemocy przez okres uczestniczenia w programie.
2. Zobowiązanie do powstrzymania się od używania środków zmieniających świadomość, powstrzymania się od picia alkoholu przed i w trakcie spotkań lub w uzasadnionych przypadkach, całkowitego powstrzymania się od używania alkoholu przez cały czas uczestnictwa w programie.
3. Zobowiązanie się do aktywnego i zaangażowanego uczestniczenia w programie korekcyjno-edukacyjnym
4. Formalne wymogi obecności na spotkaniach indywidualnych i/lub grupowych wraz z określeniem konsekwencji nieobecności lub uchylania się od uczestnictwa w programie.
Uczestnik zobowiązany jest do uczestniczenia w 60 godzinach programu korekcyjno - edukacyjnego, w sytuacjach uzasadnionych dopuszcza się warunkowe ukończenie programie po odbyciu 75% godzin. Natomiast zaświadczenia o udziale w programie mogą być wydawane uczestnikom, którzy odbyli min. 50% zajęć. W sytuacji absencji uczestnika na zajęciach wynikającej ze stanu zdrowia bądź innych ważnych czynników dopuszcza się możliwość zaliczenia tematów z zajęć grupowych podczas sesji indywidualnych z trenerem.
5. Zobowiązanie do udzielenia danych kontaktowych osoby pokrzywdzonej i rodziny w celu nawiązania z nimi kontaktu przez organizatora programu.
6. Zobowiązanie do wypełniania zaleceń osób prowadzących program, w szczególności zaleceń związanych z konsultacją psychiatryczną, neurologiczną, terapeutami uzależnień na początku lub w trakcie trwania programu.
7. Zgoda na udzielanie informacji innym instytucjom (sąd, policja, kurator, itp.) o postępach wynikających z udziału w programie, przerwaniu programu lub kontynuowaniu przemocy.
8. Zgoda na udzielenie informacji przez OPS, Policję, zespoły interdyscyplinarne, kuratora o sposobie funkcjonowania uczestnika w rodzinie i ewentualnych zachowaniach przemocowych.
9. Identyfikowanie własnego sprawstwa przemocy w rodzinie.

10. Zobowiązanie do utrzymywania kontaktu z podmiotem realizującym program korekcyjno-edukacyjny, wraz z określeniem sposobu i częstotliwości tego kontaktu, przez 3 lata po zakończeniu uczestnictwa w programie, w celu monitorowania sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika w trakcie i po zakończeniu programu.

5. Realizator programu

1. Realizatorem programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej jest samorząd powiatu nyskiego, w imieniu którego program prowadzony jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

2. Koordynatorem programu jest Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie lub osoba przez niego wyznaczona.

6 . Kwalifikacje osób prowadzących program

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. oddziaływania korekcyjno-edukacyjne mogą być prowadzone są przez osoby, które:

1) ukończyły studia II stopnia na jednym z kierunku:

- psychologia,

- pedagogika,

- pedagogika specjalna,

- nauki o rodzinie,

- politologia,

- politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej,

resocjalizacji lub pracy socjalnej, albo na innym kierunku uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji;

2) posiadają zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie;

3) mają udokumentowany, co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

7. Miejsce realizacji programu

1. Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy domowej realizowany będzie w budynku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w godzinach w których Centrum nie świadczy pomocy dla osób doświadczających przemocy, lub w innym miejscu wskazanym np. na Sali gimnastycznej.

2. Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy domowej realizowany będzie na terenie Zakładu Karnego w Nysie.

8. Dokumentacja programu

Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy domowej dokumentowany będzie za pomocą rachunków i faktur, prowadzenia zapisów sesji w teczkach uczestników, list obecności, dziennika zajęć, sprawozdań końcowych.

9. Partnerzy programu

Skuteczna realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego wymaga ścisłej współpracy z instytucjami i organizacjami, którymi są:

- a. Ośrodki Pomocy Społecznej,
- b. Sąd,
- c. Prokuratura,
- d. Policja,
- e. Organizacje pozarządowe,
- f. Rodziny uczestników programu,
- g. Zakład Karny.

IV. Źródła finansowania programu

Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki przeznaczone na realizację programu zapewnia budżet państwa, który decyduje o wysokości przyznanych zasobów finansowych na ten cel.

V. Monitoring

1. Głównym celem monitoringu jest sprawdzenie czy działania podjęte w programie korzystnie wpływają na samych odbiorców oraz ich rodziny.

2. Realizacja programu jest związana z podjęciem równoległe działań monitorujących. Przebieg programu korekcyjno-edukacyjnego będzie pod stałą kontrolą, obejmującą:

- postęp poszczególnych etapów programu,
- zachowanie związane z przemocą u osób uczestniczących w programie w trakcie jego trwania oraz do 3-ich lat po jego zakończeniu.

3. Monitoringowi podlegają zachowania przemocowe stosowane przez uczestnika programu. Monitoring jest prowadzony w trakcie uczestnictwa osoby stosującej przemoc w rodzinie w programie i do trzech lat po zakończeniu programu.

Monitoring opiera się na następujących zasadach:

- 1). Badanie stosowania przemocy w rodzinie przez uczestnika w okresie uczestniczenia w programie – minimum 2 razy.
 - 2). Badanie stosowania przemocy w rodzinie przez uczestnika po zakończeniu udziału w programie – minimum 2 razy.
 - 3). Zwiększona intensywność monitoringu zależy od osoby realizującej program korekcyjno-edukacyjny.
- Wskazaniem do częstszego monitoringu jest stwierdzony przez osobę prowadzącą oddziaływania (lub współpracujące służby/podmioty) brak zmiany zachowania uczestnika programu i wysoki poziom zagrożenia osób doznających przemocy ze strony uczestnika programu.
- 4). Monitoring może przeprowadzać osoba realizująca oddziaływania korekcyjno- edukacyjne, inna osoba lub podmiot wyznaczony do tego zadania.
 - 5). Monitoring może być prowadzony we współpracy z innymi służbami: policją, kuratorami, pracownikami socjalnymi, asystentami rodziny i innymi.

VI. Współpraca z osobami krzywdzonymi.

Celem współpracy z osobami krzywdzonymi jest zapewnienie im bezpieczeństwa poprzez uzyskanie informacji na temat doznawanej przez nie przemocy oraz ocena stopnia zagrożenia ze strony osoby stosującej przemoc – uczestnika programu, jak również monitoring efektów programu. W przypadku dzieci jako osób doznających przemocy informacje uzyskane zostaną od niekrzywdzących opiekunów lub instytucji, takich jak: szkoła, przedszkole, inne placówki opiekuńcze, kurator, OPS i inne

- 1). Kontakt z osobą krzywdzoną może odbywać się na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie lub w domu osoby krzywdzonej jak również może być podejmowany drogą telefoniczną, mailową lub inną.
- 2). Osoba doświadczająca przemocy ma prawo odmówić kontaktu.
- 3). Spotkanie z osobą krzywdzoną ma także na celu zapoznanie jej z głównym założeniem programu, którym jest zwiększenie bezpieczeństwa wszystkich członków rodziny, a także sprawdzenie, czy osoba doznająca przemocy wie, że uczestnictwo w programie osoby stosującej przemoc nie stanowi gwarancji zaprzestania przemocy ze strony sprawcy. Może nawet zwiększać ryzyko dokonywania manipulacji

VI. Ewaluacja

Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie podlega ewaluacji, w celu usprawnienia, rozwoju i zwiększenia efektywności prowadzonych oddziaływań.

Oceny efektywności programu dokonywać można na podstawie następujących kryteriów:

1. Liczby osób, które zgłosiły się oraz zostały zgłoszone do udziału w programie
2. Liczby osób, które przystąpiły do programu
3. Liczby osób, które ukończyły program

4. Liczby osób, które powstrzymały się od stosowania przemocy domowej lub zmniejszyły jej częstotliwość lub natężenie (zmieniły na łagodniejszą formę) – dane z monitoringu.
5. Jakościowej analizy oceny efektów program

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021, poz. 1249) do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Rada Powiatu w Nysie Uchwałą Nr IX/85/07 z dnia 28 września 2007r. uchwaliła Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie pn. „To nie górę pokonujemy lecz samych siebie”, który opracowany został w oparciu o The Duluth Model.

Program korekcyjno – edukacyjny może mieć różne podstawy teoretyczne wynikające z preferencji osób prowadzących zajęcia, miejsca prowadzenia zajęć i diagnozy osób przewidywanych do objęcia programem. Zasadne jest uchwalenie nowego programu korekcyjno - edukacyjnego pn. „To nie góry pokonujemy lecz nas samych”, który daje możliwość wyboru modelu pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie.

Z powyższych względów podjęcie uchwały jest niezbędne.